

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Veteris legis c[a]eremonias, ab ap[osto]lis aboleri iussas, no[n] a[un]t
s[an]ctiones sacras, in nouo testame[n]to ad i[n]tegiore[m] eua[n]gelij
obseruatione[m] ordinatas. XV

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

rum euangelicæ legis decursum & hac itidē tēpestate & ad finem usq; mundi penes ecclesiæ principes illabefactā manere; cū hæc sit indiuiduo nexu atq; perpetuo, ecclesiæ orthodoxæ coniūcta: neq; ab ea diuellatur unq; sed continuo cū ea defluxu cōsistat. Siquidem apostolis & eorū nomine præcipuis ecclesiæ suæ sanctæ rectoribus promisit Christus se datūq; spiritū sanctū: ut maneret cū eis in æternū, non aut per certa tēporū interualla, quib⁹ exactis; auferretur ab ecclesia spiritus sanctus, neq; ei amplius assisteret.

Ioan. 14.

¶ Veteris legis cærimonias, ab apostolis aboleri iussas: nō aut sanctiones sacras, in nouo testamento ad integriorē euangelij obseruationē ordinatas.

Cap. XV.

Varta aduersarioꝝ obiectio. Apostoli in suo cōcilio (qđ actū decimo quinto capite describit) cōgregati: noluerunt humeros fratrum præceptis grauib⁹ onerare. Et beatus Paulus in suis epistolis passim libertatē prædicat: in lege euangelica (quæ lex est pfectæ libertatis) amplectendā. proinde cærimonias & traditiones pat uifacit; ac seruitutē abiicit hominū. Immo & Christus: iugum suæ legis appellat suauē. quod, ne premerent apostoli maiore pondere: non ausi sunt noua adiungere præcepta ad ea quæ Christus expresserat, qui tamen sapientiores erant & spiritu sancto pleniore: q̄ eorum posteri & successores in ecclesiæ gubernatione. Quomodo igitur id recte attentabunt præfules ecclesiæ ipsi tempore posteriores, uirtuteq; & sapiētia inferiores? ¶ Responso. In cōcilio illo citato noluerūt qđ apostoli imponere fratrib⁹, ex gētilitate ad Christum conuersis iugum legalium cærimoniarum, & Mosaicæ legis obseruantias. Eisdem quoq; & Paulus in suis epistolis merito refutat: libertatem ab illis prædicat, seruitutemq; rituum illorum ueterum summopere damnat. Demum suæ legis iugum, suauē astruit & leue Christus dominus noster: quia nequaquā grauatam onere Mosaicarum obseruationum, à ueteri lege nos liberat. Neq; etiam pastores ecclesiastici iugum ueteris legis & eius cærimonias iā olim abolitas, possent humeris suorū subditorum imponere: neq; illud etiam attentant. Ex hoc tamen nequaquam conficere quisq; recte queat: qđ non possint ipsi proceres ecclesiæ noua constituere præcepta, non quidem ad ueteris legis, sed nouæ & euangelicæ commo-

I.

Actū 15.

Gala. 4.
Philippen. 3.
Coloſſ. 2.

Math. 23.

II.

LIBER PRIMVS

diorē obseruationē facientia. Quā illa non præiudicant nec derogāt ueræ libertati legis nouæ: nec redigunt hominē in abiectā seruitutem, neq; iugum domini reddunt graue, apud eos: qui sincæro dei amore seruidōq; succensī, alacriter ambulant in lege domini. **S**iqua uero seruitus in illis oboritur aut difficultas explendæ legis: ipsa solum enascitur ex pigritia aut nequitia nostra, non ex ipso rum præceptorum ecclesiasticorum qualitate aut conditione. quare non debet illis malitia nostra impingi nec ascribi. ¶ Porro quod

III. proponitur in hac obiectione de apostolis, ipsos ultra ea quæ continet euangelū nulla addidisse præcepta: penitus est repudiandū & abnegandum. quemadmodum diffuse monstratum est superius in tertio & quarto huius libri capite. **E**t quamuis tunc apostoli nulla cōstituisent noua præcepta, quia ob recentem euangelij prædicationem tunc ecclesia suum primo auspicata exordiū, illis non indigisset: sequenti nihilo minus tempore erant noua pro cōmoditate ecclesiæ instituēda præcepta, propter emergētes nouas causas, quæ tunc & nō prius exigerent noua statuta, quæ admodū & medici diuerso tēpore: nouis oborientibus morbis noua adhibent remedia.

IIII. ¶ Quinta obiectio. Christus sacramenta ecclesiastica definiuit ac instituit, secūdum euāgelicā etiā determinationē illa administrari uoluit: & nō alia institui sacramēta nec ab hominibus noua ordinari, ita præcepta sua & doctrinā prædicari uoluit hominibus: & illis homines obligari, non aut noua præcepta statui ab hominibus: nec humanis statutis suos fideles alligari. Ergo præfides ecclesiæ in synodis & consensibus suis noua instituētes præcepta sub tā arcta & rigida obligatiōe: præsumunt illud arrogāter cōtra ordinationē diuinā, ex seipsis. ¶ Respōsio. Christus noua secūdum substantiam sacramenta ab hominibus institui noluit: quoniā id necessarium nō erat, cum sufficerēt ea septē ab ipso instituta & ab apostolis promulgata. Attamē ritū administrandi illa sacramēta, in euāgelio nō expressum: ab hominibus directore spiritu sancto uoluit institui, ut quomodo bāptismus suscipiendus, sacrosancta recipienda eucharista, agēda pœnitētia: & ita de ceteris. Haud aliter modū obseruandi sua præcepta de ieiunio, de oratione, de sanctificatione sabbati: uoluit ipse Christus ab hominibus per sancti spiritus instinctum & inspirationem declarari, nouorum præceptorum constitutione, quæ tamen tendunt

tendūt ad a p̄torem diuinorum p̄ceptorum declarationē & meliorem obseruationem. Rara siquidem sunt immo ferme nulla p̄cepta ab hominibus superaddita: quæ nō uergāt ad faciliorem maiestatorum dei executionem, aut commodiorem euāgelij completionem. Quare non est ascribenda ecclesiasticorum p̄sulum artogātiae, ratioabilis ac matura nouorū p̄ceptorū cōstitutio: sed bñplacito dei qui illud eis faciūdū suggessit, & sincero illorū zelo ad dei honorem animarumq; salutem: quo prudēter & sedulo per salutaria instituta utrūq; curarūt. ¶ **Sexta obiectio.** Christus ecclesiae pastoribus potestatem commisit iniūgēdi subditis diuina p̄cepta: & obstringēdi illos secūdum ea. immo ipse deus in eis tūc imponit illa: & obligat ad ea. Non autem tradidit illis Christus potestatem cōdēdi ac decernēdi noua p̄cepta: & obligādi homines tam arcto uinctulo ad illa seruanda. quoniam non tunc deus, sed homines ea statuunt: & ut homines constringunt ad illa exequēda, non dominus in eis humana stauentibus. Ergo quatenus supremi ecclesiae rectores diuina p̄cepta imperant subditis: obligant eos, immo dominus in eis & per eos. Quatenus uero eis humana iniungunt p̄cepta ac imponunt: monent eos tantum aut consulunt, uel etiam adigunt illos per comminationem alicuius p̄nae temporalis & corporalis, non autem alias. Non igitur possunt ipsi ecclesiae p̄sides, suos subditos constringere ad ea quæ humana sunt p̄cepta seruāda: sub interminatione incurrēdi peccatum mortale, aut aeternae dānationis inferēda. ¶ **Responsio.** Cū ecclesiastica instituta à patribus orthodoxis sancita (quæ noua & humana p̄cepta uocant aduersarij: sed falso) pertineāt ad diuinorū p̄ceptorū determinationē & declarationē, Christianae itidē religionis dignitatē, ecclesiaeq; sanctae directionē, & deniq; totius populi Christiani salutē (ut in primae & secundae obiectiois dissolutione: clarius est ostēsum) nō homines solū obligāt ad ea: sed deus etiā in eis & per eos, obligat subditos, qui p̄cipuus est author illoꝝ p̄ceptorū cōdēdorū & moderatorib; p̄riuarijs ecclesiae: etiā potestātē commisit talia constituendi p̄cepta. immo illis tanq̄ organis utitur, ad talem suam uoluntatem alijs insinuādam. Quocirca nō debēt huiusmodi ecclesiae catholicae statuta, noua haberi aut dici: sed quodā modo & potius antiqua, ratione diuinorū p̄ceptorū: quæ explicant, & diuturni temporis à prima ipso-

VI.

VII.

ma ipso-

LIBER PRIMVS

ma ipsorū cōstitutione. Neq; penitus humana, censenda sunt aut nominanda id genus praecepta: quod nō solo humano ingenio aut solertia nituntur, nec à sola rectae rationis luce uigorem suū accipiunt. Sed in altiore constituta gradu: ex diuinæ paginæ fonte deductitia sunt, suamq; primā sortiūtur originē. Proinde cū diuinis praeceptis propemodū cōspirant: magnāq; ad illa habent affinitatē. Sin uero praecepta illa ab hominibus cōstituta ecclesiasticarūq; magistris, nihil facerent ad cōmodiorem praeceptorū dei executionē aut faciliore euangelij obseruationē, sed essent ad morū honestatē Christianorumq; salutē minus pertinentia, parūq; aut nihil conducentia: ad illa solū obligarent homines ut homines, non de^o in eis, neq; de^o iussit talia institui. Neq; possent p̄positi ecclesiarum ad talia agenda constringere subditos eo uinculo, quod illorū transgressio efficeret quēpiā peccato criminali obnoxium: sed solum sub cōminatione alicuius pcenae temporalis aut corporalis. Verum nulla fere talia inueniuntur praecepta: aut ex traditione apostolorum, aut ex sacrosanctis synodis, aut consuetudine antiq; ecclesiae, introducta. ut constat, singula huiusmodi percurrēti. Ad mittendū est nihilominus, quod non possunt ipsi ecclesiarum p̄sules quaecūq; sua statuta sine delectu & discrimine constituere sub illa districtione: quod transgredientes ea, protinus incurrāt aeternae mortis damnationē. sed aliqua, & aliqua non: secundū materiae subiectae qualitātē & cōditionem.

¶ Ecclesiae antistites ac rectores: transgressoribus ecclesiasticarum legum recte interminari mortalis culpa & damnationis aeternae reatum. Cap. XVI.

Sapient. 11.
1. Regū. 2.
Psal. 83.

1. Regum, 2.

Septima aduersariorū obiectio. Solus dominus deus habet uitae & mortis imperiū: solus uiuificat & mortificat, glorificat & cōdemnat. solus item gratiam dat & gloriam, aufertq; & subtrahit collatā homini gratiam: cū quis peccat, solus deniq; deducit ad inferos & reducit. Nō igitur ecclesia cōciliumq; generale aut summoꝝ p̄sulum quisquā, habet potestātē obligādi homines ad quippiā agendum tam rigida astrictione: quod transgrediētes id, incurrāt mortiferum crimen aut eternam mortē. Alioquin uēdicarēt sibi huiusmodi legum cōditores: quod solius dei est propriū. Id ipsum autē: magna